

+ Takuusäätiö

Voiko veloista selvitä?

Taina Rajanen 10.11.2020

Käsiteltäviä aiheita

- Takuusäätiö
- Ylivelkaantumisen taustaa
- Laskun matka velaksi
- Voiko veloista selvitä?
- Rahat riittämään
- Mistä apua?

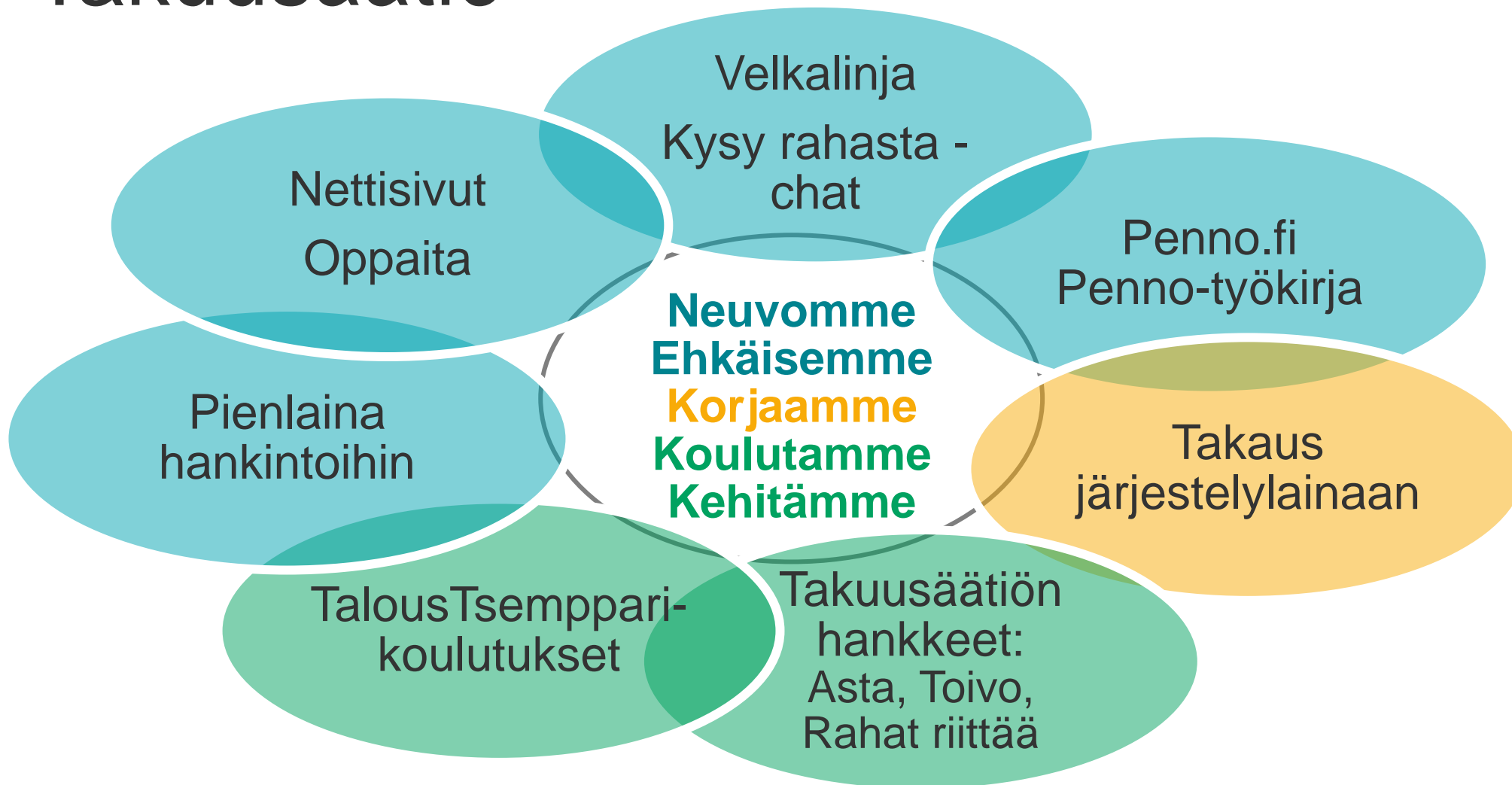
**Autamme ihmisiä
ottamaan oman
talouden haltuun.**

Takuusäätiö 30 vuotta

 Takuusäätiö

Takuusäätiö

Talousvaikeudet Suomessa

Sekä maksuhäiriömerkintöjen määrä että kotitalouksien velkaantumisaste nousussa koko 2000-luvun ajan

434 500
suomalaisella
maksuhäiriö-
merkintä

Ulosotossa
yli **500 000** eri
ulosottovelallista
vuoden aikana

Arviolta noin joka kymmenennellä suomalaisella on vaikeuksia oman talouden kanssa jossain elämänvaiheessa.

Ylivelkaantumisen taustaa

Arjen hallinta ja päätöksenteko vaikeutuneet

- Digitaalinen 24/7 avoinna oleva kulutusyhteiskunta
- Kuluttaminen, verkko-ostaminen, uudet maksutavat
 - raha ei ole enää näkyvää, kaiken saa velaksi
- Vakuudettomat luotot
 - helppo saada, aggressiivinen markkinointi, kohtuuttomat luottoehdot

Rakenteelliset tekijät

- Asumisen kalleus, talouden suhdanteet, työmarkkinatilanne, sosiaaliturvan riittämättömyys

Tilastojen takana on monta tarinaa ja tilannetta

- Elämäntilanteen muutokset, yllättävät kriisit
 - kotoa poismuutto
 - parisuhde-ero
 - lapsen saaminen
 - työttömyys, sairaus
- Työttömyys, eläköityminen
- Erilaiset riippuvuudet
- Pitkittynyt pienituloisuus
- Toisen puolesta velkaantuminen
- Motivaatio
- Liikaa vaihtoehtoja ja valintoja
- Kulutuskäyttäytyminen
- Osaamattomuus

Häpeä

Väärät tiedot,
tiedon puute

Ahdistus

Masentuneisuus

Itsesyytökset

Pelot ja uhkakuvat

Pärjättävä itse

Ylioptimismi

Katkeruus,
pettymys

Kiire, nyt heti

Rahasta puhumisen vaikeus

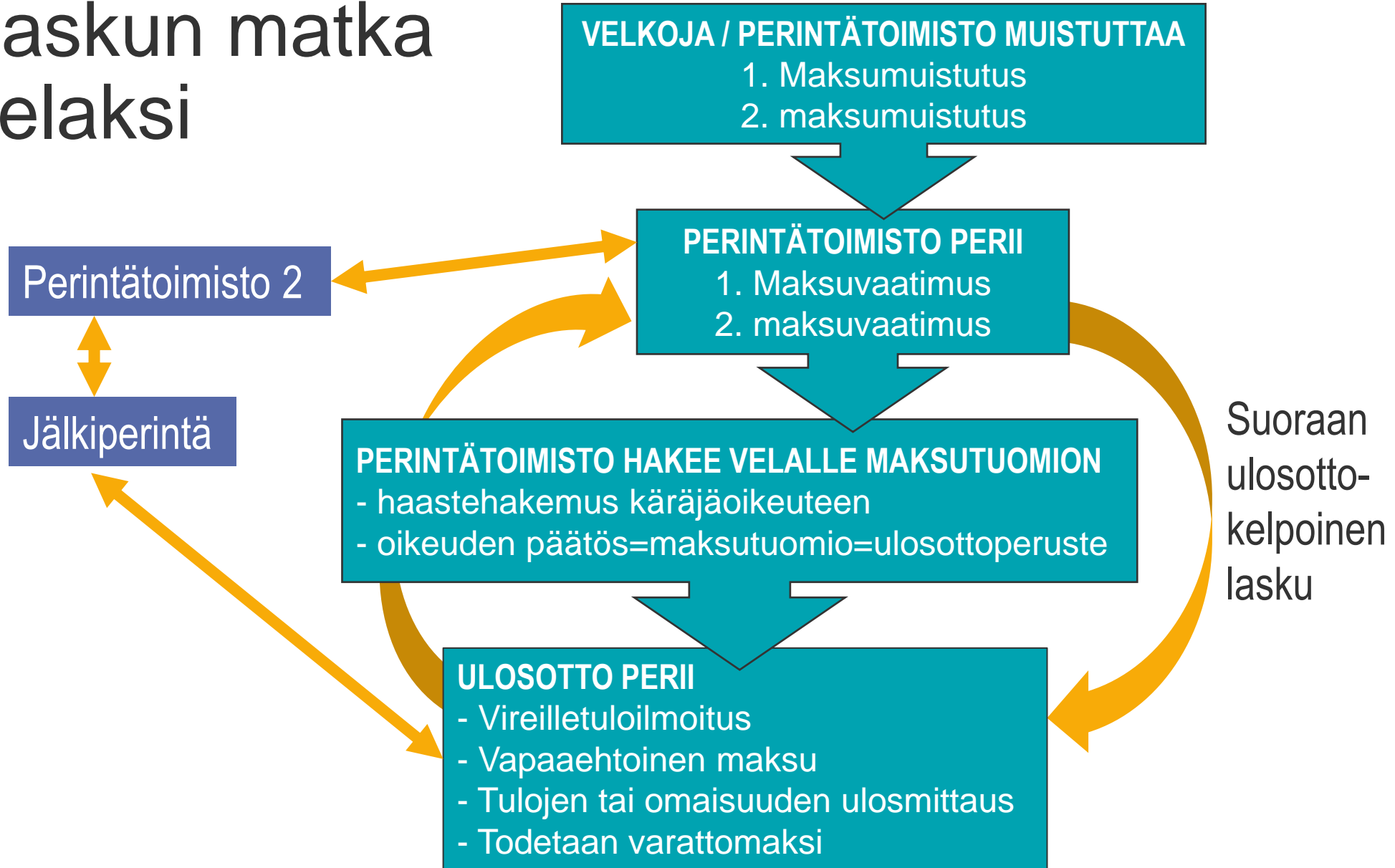

Raha-asiatko helppoja?

Talousosaaminen:

Valmius tehdä tietoisia valintoja monimutkaisessa toimintaympäristössä

Laskun matka velaksi

Kaikki velka ei ole pahaa

Hyvä velka:

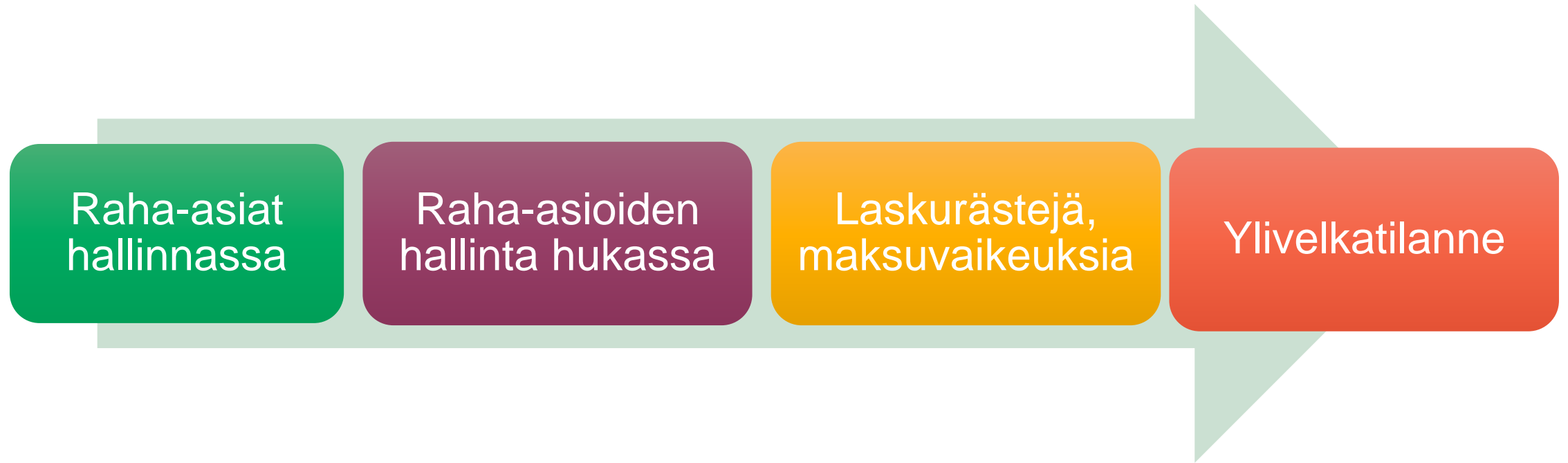
- Pystyy suoriutumaan siitä
- Se tuottaa jatkossa hyvää
- Tietotaitoa (koulutus)
- On muutettavissa uudelleen rahaksi takaisin – joskus jopa voitolla (asunto)

Paha velka:

- Kaikki raha menee velkojen maksuun
 - Ei ole mahdollisuutta säästää tai kuluttaa haluamallaan tasolla
- Ei ole varaa maksaa takaisin
 - Ylivelkaantuminen
- Ei saa uutta lainaa

Tunnista taloudellinen tilanteesi

- Tilanteen mukainen toiminta
- Akuutissa kriisitilanteessa hoidetaan ensisijassa kriisin aiheuttanut tilanne

Voiko veloista selvittää?

Raha- ja velkaongelmien ratkaisemiseen on erilaisia keinoja, mutta yleensä ongelmien ratkaiseminen vaatii aikaa ja työtä.

- Tilanteen selvittämiseen kannattaa hakea apua ammattilaiselta
- Keinot selvittää veloista riippuvat velkamäärästä ja maksukyvyistä
- Velkajärjestelyillä pyritään aina pysyvään muutokseen

Mitä se vaatii, milloin on oikea aika järjestellä velkoja

- Oma motivaatio muutokseen
- Pitkäjänteisyyttä
- **Arki ja talous haltuun**
 - Esim. riippuvuudet saatu hallintaan
 - Opetellaan tulemaan toimeen käytettävissä olevilla tuloilla
 - Ei velkaannuta lisää (myös laskurästit velkaantumista)
- Maksukyky/maksuvara selvillä
- Tietää mihin ja kuinka paljon on velkaa

Talous haltuun

26%

**18-34 vuotiaista
ei tiedä kuukausittaisten
käyttövarojensa määrää**

Danske Bankin tutkimus Pohjoismaissa 2018

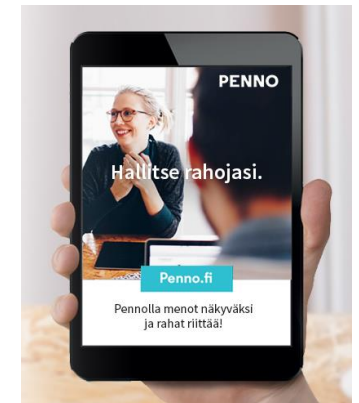
- Oman talouden hallinta on veloista selviytymisen edellytys
- Jotta voit hallita raha- ja velkatilannettasi, tee talous-suunnitelma jolla voit seurata menojaasi.
 - Kirjaa tulosi ja menosi
- Raha- ja velkatilannetta on helpompi selvittää ja suunnitella, jos kirjaat asiat näkyviin ja pilkot ne osiin.

Talous haltuun - suunnittele raha-asioitasi

Oman talouden suunnittelussa voi käyttää apuna maksutonta Penno-vihkoa tai -nettisovellusta.

- Maksuton väline, jolla voi seurata rahankäyttöä
- Auttaa tarkastelemaan kulutustottumuksia
- Kannustaa säästämään/varautumaan

Jos rahat ei riitä

- Selvitä rahatilanne
 - > listaa tulot ja menot + velat
- Suunnittele raha-asioitasi
 - > laadi taloussuunnitelma ja seuraa sitä
- Tarkastele kulutustasi
 - > karsi muita menoja mahdollisuuksien mukaan
- Älä maksa velkaa velalla
- Hae apua, jos et selviä yksin

<https://www.takuusaatio.fi/itseapu/suunnittele-raha-asioitasi>

<https://www.takuusaatio.fi/itseapu/talouden-suunnittelu-ja-rahankaytto-korona-aikaan>

Miksi maksaa lasku ajoissa?

Laskujen maksujärjestys

LASKUJEN MAKSUJÄRJESTYS

1. Vuokra, sähkö, vesi
2. Ruoka ja lääkkeet
3. Puhelin, netti ja matkakulut
4. Muut laskut

Jos rahat eivät silti riitä

- Hanki tietoa ja apua ajoissa
- Vältä lisävelkaa
- Pyydä laskulle maksuaikaa
- Tarkista, voitko saada tukia

**TIETOA JA NEUVONTAA:
TAKUUSAATIO.FI**

Miksi maksaa lasku ajoissa?

ESIMERKKI: PUHELINLASKUN PERINNÄN ETENEMINEN*

		Alkuperäinen puhelinlasku	30 €
Eräpäivästä vähintään	2 viikkoa	1. maksuuiستutus laskuttajalta	+ 5 €
	4 viikkoa	1. maksuvaatimus perintätoimistolta	+ 14 €
	6 viikkoa	2. maksuvaatimus perintätoimistolta	+ 7 €
	8 viikkoa	Haaste käräjäoikeuteen	+ 110 €
		= 166 €	
		Maksuhäiriömerkintä	
		Ulosottomaksu (jos maksetaan kerralla)	+ 27 €
		Yhteensä	= 193 €

Lisäksi koko ajalta kertyy viivästyskorkoa. Liittymä voidaan sulkea, kun maksamattomia laskuja on kertynyt 50 €.

*Perintäkulut v. 2019. Lisätietoja: kkv.fi ja maksumyohassa.fi

**TIETOA JA NEUVONTAA:
TAKUUSAATIO.FI**

Velkojen ratkaisukeinot

On maksuvaraa

- Palkka, eläke
 - Sopiminen velkojan kanssa
 - Ottamalla lainan omasta pankista
 - Maksamalla ulosoton kautta velan pois
 - Kunnan sosiaalinen luotto
 - Järjestelylaina, jonka Takuusäätiön takaa

Ei maksuvaraa (tai sitä on vähän suhteessa velkojen määrään)

- Perustoimeentulotuki, pieni eläke tai pienet tulot
 - Yksityishenkilön velkajärjestely

<https://www.takuusaatio.fi/tietoa-ja-ratkaisuja/ratkaisuja-velkaongelmiin>

Yksityishenkilön velkajärjestely

- Voidaan ratkaista sellaiset velkaongelmat, joihin ei muuta keinoa löydy, koska maksukyky ei riitä kaikkien velkojen maksamiseen.
- Se on tarkoitettu yksityishenkilölle tai pienyrittäjälle, joka asuu vakituisesti Suomessa.
- Haetaan käräjäoikeudesta ja hakemuksen tekemisessä auttaa aina kunnan talous- ja velkaneuvoja.
- Ennen velkajärjestelyn hakemista täytyy aina selvittää tai arvioida, voiko velkaongelmaan löytyä ratkaisu jostakin muusta keinosta heti tai esimerkiksi parin, kolmen vuoden kuluessa.

Yksityishenkilön velkajärjestely

- Tuomioistuin vahvistaa maksuohjelman: kesto 3-5 vuotta
- Velkoja maksetaan henkilökohtaisen maksukyvyn mukaisesti
- Velkavastuusta vapautuminen
- Velkamäärä ei vaikuta, kaikki (lailliset) velat kuuluvat velkajärjestelyn piiriin
- Voi saada vain kerran elämässään
 - Mutta voi hakea useita kertoja
- Hakemuksen tekemiseen apua talous- ja velkaneuvonnasta

Kuka voi päästä velkajärjestelyyn

Edellytykset

Velkajärjestelyn voi saada, jos

- ei ole muita keinoja veloista selviytymiseksi
- maksukyvyttömyys jatkunut pitkään eikä tiedossa parannusta

Esteet

Velkajärjestelyä ei voi saada, jos

- opiskelu, sairausloma, lyhytaikainen työttömyys tms. väliaikainen este maksukyvyttömyydelle
- VJL 10 §:n mukainen este: mm. rikosperusteiset velat, piittaamattomuus ja vastuuttomuus

Velkajärjestelyn myöntäminen esteestä huolimatta:

- Jos painavia syitä, esimerkiksi velkaantumisesta on pitkä aika ja on yrittänyt maksaa velkojaan vaikkapa ulosoton kautta.

Selviydy veloistasi videoklippisarja

- Velkojen järjestelykeinot lyhyesti
- Uuden maksusuunnitelman tekeminen laskulle
- Lainojen yhdistäminen järjestelylainalla
- Velkojen maksaminen ulosoton kautta
- Yksityishenkilölle tarkoitettu velkajärjestely
- <https://www.youtube.com/playlist?list=PLN3LtEmKmUsBa4rw3k2I5AC5GUiHgIHO>

Takuusäätiön videomateriaalit:

- https://www.youtube.com/user/TakuuSaatio/videos?view=0&sort=p&shelf_id=1

Ulosotto

- Toimiva tapa maksaa velat pois, jos velkoja ei ole kohtuuttoman paljon tuloihin verrattuna
- Velkojen keskittäminen ulosottoon voi helpottaa oman talouden hallintaa ja katkaista velkakierteen
- Myötäilee tulon vaihteluita, voi syntyä oikeus toimeentulotukeen
- Vuoden ulosmittauksen jälkeen vapaakuukausia pienituloisille
- Ei ole este järjestellä velkoja myöhemmässä vaiheessa
- Jos pieniä velkoja on paljon ulosotossa -> maksuaika on pitkä
- Velat kasvavat ulosotossa korkoa (velkojen maksu uudella velalla tulee kalliiksi!)
- Uusien sopimusten tekeminen vaikeutuu
- Joissakin työtehtävissä voi olla este työn saannille

Aina voi tehdä jotain!

- Usein velkaongelmista on vääriä uskomuksia tai kuulopuheita
- Jokaisen tilanne on yksilöllinen, joten oma tilanne kannattaa selvittää
- Velkajärjestelyn voi saada vaikka velat ajautuisivat perintään tai ulosottoon
- Mahdollisuus velkojen järjestelyyn voi muuttua ajan myötä

Kannattaa kuitenkin muistaa

- Ratkaisujen löytymiseen kuluu aikaa
 - Konkreettiset, pienet saavutettavissa olevat tavoitteet ensin
- Ratkaisut eivät yleensä ole helppoja – valmistaudu luopumaan
- Oma aktiivisuus ja jaksaminen ovat ratkaisevia
- Velkajärjestely ei itsessään takaa, että velkakierre päättyy, jos velkaantumisen syyt eivät ole hallinnassa
 - esim. rahankäyttö, riippuvuudet
- Velkajärjestely ei välttämättä ratkaise toimeentulovaikeuksia
 - Pienituloisuus

Maksuhäiriömerkinnät

Voimassaoloaika

- Maksuhäiriö- ja muita luottotietomerkintöjä on erilaisia ja eripituisia
- **Merkinnät näkyvät maksuhäiriörekistereissä yleensä 2-4 vuotta**
- Velan maksaminen ei poista maksuhäiriömerkintää luottotietorekisteristä
- Joissakin tilanteissa velan maksaminen lyhentää merkinnän voimassaoloaika rekisterissä

Seuraukset

- Maksuhäiriömerkintä estää ja vaikeuttaa monia asioita
 - Asuminen
 - Luotot, kortit ja pankkitili
 - Työ ja opiskelu
 - Vakuutukset, puhelin- ja nettiliittymät

Omien luottotietojen tarkistaminen

Suomen Asiakastieto Oy ja Bisnode Oy ylläpitävät luottotietorekisteriä

- Maksutonta kerran 12 kuukaudessa:
 - **Asiakastieto Oy:** kirjallinen tiedustelu tai käynti toimistossa
 - Ohjeet www.takuusaatio.fi → Tietoa ja ratkaisuja → Maksuhäiriömerkintä → Luottotietojen tarkistaminen
 - Huom. Asiakastiedon [omatieto](#)-palvelu maksaa
 - **Bisnode Oy:** sähköinen tarkistus: Bisnode.fi → My Bisnode

Luottotietorekisteriotteesta näkee mm.

- Mikä velka ja velkoja, milloin merkintä on tullut (oikeuden päätöspäivän), milloin merkintä poistuu
- Jos merkintöjä: kuka tietoja on viime aikoina tiedustellut

Velkojen vanhentuminen

- Kaikki velat vanhentuvat joskus
 - Monimutkainen, monen lain säätelemä kokonaisuus
 - Väärinkäsitysten mahdollisuus suuri
 - Vanhenemisperusteita on erilaisia
-
- **Erityinen vanhentumisaika** on viisi vuotta. Se koskee julkisoikeudellisia maksuja mm. veroja, sakkoja, elatusapua
 - **Yleinen vanhentumisaika** on kolme tai viisi vuotta. Se koskee mm. kulutusluottoja, vuokraträstejä, auto- , asunto- ja opintolainoja
 - **Yleisen vanhenemisen saa katkaista** muistuttamalla velasta. Näiden velkojen lopullinen vanhentumisaika on 15, 20 tai 25 vuotta

Mistä apua?

Takuusäätiö

- Velkalinja
puh. 0800 9 8009
arkisin kello 10-14
- Kysy rahasta -chat
www.takuusaatio.fi
ma-to klo 12.30-15
ke klo 17-19

- Maksutonta, valtakunnallista, anonyymiä

Lisäksi:

Nuorten ohjaamot eri paikkakunnilla, Sosiaalitoimistot ja Kela, talousapu.fi (yrittäjille), paikalliset hankkeet?

Oikeusaputoimisto

- Talous- ja velkaneuvonta
 - sähköinen asiointipalvelu

Kirkon diakonia

- Ammattilaiset
- Vapaaehtoiset

Järjestöt

- Ammattilaiset
- Vapaaehtoiset

Talous- ja velkaneuvonta, oikeus.fi

Kasvokkaista palvelua ratkaisujen saamiseksi

- Maksutonta, lakisääteistä
- Oikeusaputoimistoissa, asiointipaikan voi valita itse

Talous- ja velkaneuvonta auttaa:

- velkatilanteen kartoittamisessa
- neuvotteluissa velkojien kanssa
- maksuaikataulujen ja velkojen järjestelyssä
- tuomioistuimelle tehtävän velkajärjestelyhakemuksen ja maksuohjelman laatimisessa ja tarkistamisessa

Etsi apua jaksamiseen

Jatkuva sinnittely pienellä rahalla ja vaikeiden päätösten tekeminen kuluttavat voimia. Silloin raha-asioiden suunnitteleminen ja suunnitelmissa pysyminen voi olla raskasta.

- <https://www.takuusaatio.fi/hae-apua/vaikeat-elamantilanteet/jaksaminen-ja-keskusteluapu>

Raha-asianeuvonta Rari

- Raha-asianeuvonta Rari tarjoaa neuvontaa arjen raha-asioiden hoitamiseen. Joskus on hyvä saada tilanteeseensa ulkopuolista näkökulmaa ja pohtia yhdessä, mitä tilanteelle voisi tehdä.
- Neuvojat ovat vapaaehtoisia, ja neuvonta on yksilöllistä ja määräaikaista keskusteluapua.
- <https://www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/neuvontaaarjenraha-asioihin>

Tietoa ja ratkaisuja

Itseapu

Hae apua

Palvelumme

Takuusäätiö

Vinkkejä korona-aikaan

Tutustu, mitä voit tehdä, jos koronakriisi vaikeuttaa laskujen ja velkojen maksua. Lue myös vinkkejä rahankäytön tarkasteluun.

Haluatko yhdistää velkasi?

Velkojen yhdistäminen voi auttaa ulos kierteestä. Hae meiltä takausta järjestelylainaan.

Tarvitsetko pienen lainan?

Myönnämme pienlainoja esimerkiksi kodinkoneisiin, huonekaluihin tai takuuvuokraan.

Velkalinja

Maksutonta neuvontaa arkisin klo 10-14

0800 9 8009

Kiitos!

Taina Rajanen

takuusaatio.fi

[@takuusaatio](https://twitter.com/takuusaatio)

facebook.com/takuusaatio

